

МІНОВСЬКИЙ В. В.

здобувач

*(Науково-дослідний інститут
публічного права)*

УДК 343.3

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.91>**ОРГАНІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

У статті досліджено організацію антикорупційної діяльності Національної поліції України. Автор дійшов висновків, що організацію антикорупційної діяльності Національної поліції України потрібно розглядати як: 1) структурно-функціональну побудову органів та підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидію корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням; 2) управління самим процесом запобігання корупції або його ланок (профілактики, попередження, припинення). Констатовано, що антикорупційна діяльність органів та підрозділів Національної поліції України характеризується двовекторною спрямованістю (внутрішньо-системна та позасистемна). Кожен вектор такої діяльності має відповідним чином упорядковуватися (бути організованим), тому організацію антикорупційної діяльності органів та підрозділів Національної поліції України потрібно також розглядати у контексті таких організаційних напрямів діяльності, як: 1) внутрішньо-системна або відомча антикорупційна діяльність Національної поліції України; 2) позасистемна (позавідомча або зовнішньо-системна) антикорупційна діяльність Національної поліції України. Внутрішньо-системну або відомчу антикорупційну діяльність у системі Національної поліції України функціонально покладено на Департамент внутрішньої безпеки та Управління з питань запобігання корупції Національної поліції України. Окремі функції також виконують підрозділи Департаменту головної інспекції та дотримання прав людини Національної поліції України, зокрема у частині контролю виконання функцій органами та підрозділами НПУ, проведення інспектувань та службових розслідувань тощо. Визначено, що головними елементами організації антикорупційної діяльності Національної поліції України є: аналіз стану запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням органами та підрозділами Національної поліції України; планування запобіжної антикорупційної діяльності органів та підрозділів Національної поліції України; створення керованої системи виконавців здійснення антикорупційних заходів (підготовка і навчання особового складу); розстановка сил та засобів запобіжної антикорупційної діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України; забезпечення взаємодії у процесі запобіжної антикорупційної діяльності між органами та підрозділами Національної поліції України, а також з іншими суб'єктами протидії корупції; матеріально технічне забезпечення здійснення антикорупційних заходів органами та підрозділами Національної поліції України; проведення оперативних нарад з метою забезпечення контролю виконання антикорупційних заходів та надання методичної допомоги в організації їх здійснення; оцінювання результатів роботи з урахуванням кореляційної співзалежності результативності внутрішньо-системних та позасистемних заходів запобігання корупції.

Ключові слова: взаємодія, контроль, матеріально технічне забезпечення, оперативне обслуговування, оцінювання, планування.

Minovsky V.V. Organization of anti-corruption activities of the National Police of Ukraine

The article examines the organization of anti-corruption activities of the National Police of Ukraine. The author concluded that the organization of anti-corruption activities of the National Police of Ukraine should be considered as: 1) the structural and functional structure of bodies and units of the National Police of Ukraine, which prevent and counteract corruption and corruption-related offenses; 2) management of the process of preventing corruption or its links (prevention, warning, cessation). Extra-system (extra-departmental or extra-system) prevention of corruption and corruption-related offenses within the National Police of Ukraine is functionally assigned to the Department of Strategic Investigations, the Department of Combating Drug Crime, the Department of Criminal Investigation (as part of the Criminal Police) and their territorial (separate units). Partially extra-system (extra-departmental or extra-system) preventive anti-corruption activities within the system of the National Police of Ukraine are also carried out by the Department of Internal Security and its structural units, in particular in terms of fulfilling the task of organizing and implementing measures to protect police officers, civil servants and other police officers from obstruction in the performance of their official duties. Internal-system or departmental anti-corruption activities in the system of the National Police of Ukraine are functionally assigned to the Department of Internal Security and the Department for Corruption Prevention of the National Police of Ukraine. Certain functions are also performed by units of the Department of the Main Inspection and Human Rights Compliance of the National Police of Ukraine, in particular in terms of monitoring the performance of functions by bodies and units of the NPU, conducting inspections and official investigations, etc. It has been determined that the main elements of the organization of anti-corruption activities of the National Police of Ukraine are: analysis of the state of prevention of corruption and corruption-related offenses by bodies and units of the National Police of Ukraine; planning of preventive anti-corruption activities of bodies and units of the National Police of Ukraine; creation of a managed system of executors of anti-corruption measures (training and education of personnel); deployment of forces and means of preventive anti-corruption activities of operational units of the National Police of Ukraine; ensuring interaction in the process of preventive anti-corruption activities between bodies and units of the National Police of Ukraine, as well as with other subjects of combating corruption; material and technical support for the implementation of anti-corruption measures by bodies and units of the National Police of Ukraine; holding operational meetings to ensure control over the implementation of anti-corruption measures and providing methodological assistance in organizing their implementation; evaluating the results of work taking into account the correlation codependency of the effectiveness of intra-system and extra-system measures to prevent corruption.

Key words: *interaction, control, material and technical support, operational service, evaluation, planning.*

Постановка проблеми. Будь-яка організаційна діяльність, спрямована на формування умов для здійснення тих або піших видів робіт. Організація є вирішальною ланкою будь-якої діяльності. Організація або, іншими словами, виконання організаційних функцій характерно для всіх без винятку видів (галузей) діяльності. При цьому ми завжди маємо на увазі організований спосіб діяльності. Суть організації полягає в тому, щоб кожний знаходився на своєму місці та виконував належні обов'язки. Ця дуже проста істина є в той же час основою основ науки та практики управління, у тому числі протидії злочинності [1, с. 209].

По своєму призначенню організація антикорупційної діяльності НПУ спрямована на найбільш ефективно використання сил, засобів та методів запобіжного впливу на корупційно-генні об'єкти.

У літературі зазначається, що до об'єктів запобігання корупції належать: 1) корупційно-генні фактори (системні проблеми, що призводять до корупції та сприяють її поширенню); 2) корупційні ризики (ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією [2]); 3) неправомірна поведінка службових і посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування [3, с. 170–171; 4].

Тому одним із головних вирішальних сегментів ефективності запобігання НПУ корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням є організація антикорупційної діяльності.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми показав, що суміжну проблематику досліджували відомі вітчизняні вчені, серед яких: А. В. Білецький, О. Ю. Бусол, І. І. Войтович, Р. Г. Григор'єв, А. А. Задорожний, М. В. Кікалішвілі, В. В. Кривенко, В. О. Лисенко, В. О. Мартиненко, О. А. Мартиненко, Д. С. Машлякевич, М. І. Мельник, Д. О. Олійник, О. М. Олійник, І. О. Томчук, В. М. Трепак, В. Я. Цитряк, Г. Л. Шведова, О. В. Шевченко, О. В. Шемякін, О. Д. Ярошенко та ін.

Метою статті є розкриття організації антикорупційної діяльності НПУ.

Виклад основного матеріалу. Загальна відомча політика щодо запобігання та протидії корупції, у діяльності НПУ ґрунтується на принципах верховенства права, законності, добросовістності на публічній службі, формування нетерпимого ставлення до корупції, невідворотності покарання за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, прозорості та відкритості діяльності, залучення громадськості до антикорупційних заходів [5].

Так, у Положенні про НПУ визначено, що Національна поліція з метою організації своєї діяльності забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання корупції, порушень законності, службової дисципліни і контроль за їх реалізацією в центральному органі управління Національної поліції, територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління [6].

Отже нормативно організація визначається через діяльність щодо здійснення заходів запобігання корупції. Зазначимо, що названа норма розкриває лише частину повноважень щодо організації антикорупційної діяльності [6]. По-перше, як видно, декларативно організація такої діяльності спрямована на внутрішньо-системний сегмент роботи, тобто вжиття заходів запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушень, які вчиняються працівниками поліції та/або виявлення й усунення корупційних ризиків щодо посадових осіб у НПУ. По-друге організація як прикладна категорія по суті не зводиться тільки до організації заходів цієї діяльності.

Зазначене обумовлює з'ясування сутності поняття організації. Організація (франц. «organisation», від латинського «organum» – улаштування, від грецького – інструмент, знаряддя): 1) властивість будь – якого матеріального об'єкта, що виявляється в упорядкованості, внутрішньої будови; 2) соціальна функція суспільства, завдяки якій створюються виробничі, економічні та інші системи, встановлюється динамічна рівновага між її елементами, забезпечуються сталість і водночас розвиток різних суспільних структур; 3) одна з універсальних функцій суспільного управління – складова змісту управлінської діяльності щодо впорядкування певних суспільних відносин, раціональної побудови органів управління, а також системи управління у цілому як сукупності відповідних управлінських елементів, що перебувають у відношеннях та зв'язках між собою і утворюють органічну цілісність, єдність; 4) об'єднання людей, які спільно реалізують програму або мету та діють на основі конкретних правил, процедур [7].

Організацію розглядають також з таких точок зору: 1) атрибутивний аспект (як стан об'єкта управління) упорядкований стан системи й внутрішня структура; функціональний аспект (як функція управління): а) діяльність, спрямована на побудову та вдосконалення

структури системи; б) діяльність, направлена на проведення в життя управлінських рішень у межах функціонування визначеної та стабільної системи; 3) предметний аспект – об'єднання, установа, соціальний інститут [8, с. 205].

Отже організацію антикорупційної діяльності НПУ пропонуємо розглядати як:

- 1) структурно-функціональну побудову органів та підрозділів НПУ, які здійснюють запобігання та протидію корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням;
- 2) управління самим процесом запобігання корупції або його ланок (профілактики, попередження, припинення).

Об'єктом організації антикорупційної діяльності НПУ виступають:

- а) цілісна система НПУ;
- б) антикорупційна діяльність органів або підрозділів НПУ, а також уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;
- в) антикорупційна діяльність окремих працівників поліції (оперативних працівників), функціональні обов'язки яких передбачають вжиття заходів із протидії та запобігання корупції; слідчо-оперативних груп (далі – СОГ), тощо.
- г) окремі заходи (комплекс заходів) щодо запобігання певним корупційним чи пов'язаними із корупцією правопорушенням – проведення навчань серед особового складу; профілактичні бесіди та антикорупційна пропаганда; розробка і впровадження механізмів усунення причин та умов корупційних правопорушень; профілактичні операції (відпрацювання, рейди); заходи оперативного пошуку; оперативно-розшукові заходи та оперативні комбінації; процесуальні дії, направлені на виявлення, документування та припинення таких правопорушень та ін.

Організація та управління процесом запобігання злочинності передбачають визначення головних напрямів і методів протидії злочинності та її проявам, дотримання вимог щодо запобіжних заходів, ресурсне забезпечення, координацію і взаємодію суб'єктів запобігання [9, с. 84].

Водночас потрібно наголосити на двовекторній спрямованості антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ (внутрішньо-системна та позасистемна). Кожен вектор такої діяльності має відповідним чином упорядковуватися (бути організованим), тому організацію антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ потрібно також розглядати у контексті таких організаційних напрямів діяльності, як:

- 1) внутрішньо-системна або відомча антикорупційна діяльність НПУ;
- 2) позасистемна (позавідомча або зовнішньо-системна) антикорупційна діяльність НПУ.

Органи і підрозділи НПУ протидіють проявам корупції в межах реалізації їх основної функції протидії злочинності. Для цього уповноважені особи органів і підрозділів національної поліції, в межах своєї компетенції, здійснюють превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень (у тому числі правопорушень, пов'язаних з корупцією); своєчасно реагують на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події; вживають заходів щодо виявлення і припинення кримінальних, адміністративних правопорушень; розшукують осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання; у випадках, визначених законом, здійснюють провадження у справах про адміністративні правопорушення (у тому числі правопорушень, пов'язаних з корупцією (складають протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією), приймають рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечують їх виконання [10; 11, с. 257].

Крім того, організація антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ складається із діалектично поєднаних між собою елементів.

Питання щодо переліку елементів організації запобіжної антикорупційної діяльності нормативно не закріплено. Водночас це питання також не знайшло гідного висвітлення у науковій літературі.

Наприклад, А. В. Коваленко зазначає, що організаційно-правовий зміст процесу управління передбачає здійснення процесу управління через певні організаційні форми і на правовій основі шляхом застосування розподілу обов'язків, регламентування, нормування, навчання, інструктування, відповідальності, дисципліни й законності [12, с. 165].

В. В. Голіна визначає найбільш поширені раціональні форми координації із запобігання злочинності: а) координаційні наради (ради) керівників правоохоронних органів з питань протидії злочинності; б) міжвідомчі наради працівників правоохоронних органів, які покликані виробляти рекомендації по активізації протидії злочинності; в) спільне вивчення за єдиною програмою причин і умов злочинності та розробка відповідних рекомендацій з їх запобігання; г) виїзди об'єднаних груп представників вищих правоохоронних органів для надання допомоги місцевим органам у посиленні протидії злочинності; д) спільна підготовка матеріалів і внесення пропозицій щодо найбільш важливих питань протидії злочинності у компетентні органи; е) взаємний обмін інформацією з питань протидії злочинності (обмін аналітичними документами, інформаційними довідками, планами та ін.); є) спільне планування заходів щодо протидії злочинності і зміцненню законності [9, с. 88].

Л. І. Аркуша виділяє шестирівневу структуру організації щодо виявлення організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих: 1) має своїм об'єктом виявлення як специфічну форму діяльності всіх компетентних державних органів різних відомств; 2) являє собою організацію пошукової діяльності за допомогою використання функцій правоохоронних, митних, контрольно-ревізійних органів, податкової адміністрації, з метою виявлення і систематизації даних про організовану злочинну діяльність, що супроводжується корумпованими зв'язками; 3) це система заходів, що забезпечують ефективність функціонування різних підрозділів у системі МВС з метою виявлення організованої злочинної діяльності, що володіє корумпованими зв'язками; 4) являє собою організацію пошукової діяльності як основну функцію спецпідрозділів МВС та СБУ, задачею яких безпосередньо є боротьба з організованою злочинною діяльністю і її корумпованими зв'язками; 5) це комплекс заходів для створення оптимальних умов з ціллю визначення і застосування найбільш ефективних рекомендацій при мінімальних витратах часу, сил і засобів в діяльності спецпідрозділу; 6) організація виявлення окремих конкретних первинних даних, окремого оперативного заходу. Автор зазначає, що перший, другий та частково третій рівні є питанням, що розглядається наукою управління [13, с. 11-12].

Водночас питання організації антикорупційної діяльності суттєво відрізняється у різних підрозділах, що обумовлюється виконанням ними основної за призначенням функції, наприклад: слідчі та дізнавачі здійснюють функцію досудового розслідування, підрозділи кримінальної поліції – функцію оперативно-розшукової діяльності, дільничні офіцери поліції та поліцейські офіцери громади – превенцію правопорушень і т.п.

У зв'язку з цим потрібно зазначити, що за типом запобіжної діяльності можна виділити суб'єктів, які: 1) визначають її основні напрями, завдання, форми, планують, спрямовують та контролюють її, забезпечують правове регулювання та ресурсне забезпечення; 2) здійснюють координацію і безпосереднє управління окремими напрямами і учасниками запобігання злочинності; 3) виявляють, вивчають об'єкти запобіжного впливу та інформують про них суспільство через ЗМІ та інших суб'єктів; 4) упроваджують запобіжні заходи щодо випередження, обмеження, усунення криміногенних явищ та процесів, захисту соціальних благ і особи, її законних інтересів, майна; 5) реалізують заходи щодо відвернення і припинення злочинів [9, с. 62].

Зазначимо, що вимоги участі у запобіганні корупції визначаються щодо кожного поліцейського та державного службовця у системі НПУ. Зокрема нормативно визначено, що кожен поліцейський зобов'язаний повідомити про факти вчинення корупції або інші відомості, які можуть свідчити про вчинення корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень.

З цією метою у кожному органі, підрозділі, відділі, секторі організуються та проводяться навчання щодо запобігання корупції, проводяться оперативні наради, де

розглядаються питання запобігання корупції серед особового складу, у межах професійної підготовки здійснюється навчання на сайті Освітнього порталу НПУ щодо вивчення законодавства про запобігання корупції та складаються щомісячно тести на знання антикорупційного законодавства та ін.

Водночас безпосередньо завдання щодо запобігання корупції покладено виключно на підрозділи НПУ, що є спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції.

Так, перелік цих суб'єктів НПУ вище вже зазначався – це Департамент внутрішньої безпеки НПУ; Департамент стратегічних розслідувань НПУ; Департамент боротьби з наркозлочинністю НПУ; Департамент карного розшуку НПУ; Головне слідче управління НПУ; Управління дізнання НПУ.

Поряд з цим нами було запропоновано відносити до їх числа також Департамент кримінального аналізу НПУ та Управління запобігання корупції НПУ.

Основну роль у запобіганні корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням серед спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції у системі НПУ відіграють: 1) ДВБ; 2) ДСР; 3) ДБН; 4) ДКР; 5) Управління запобігання корупції НПУ.

Позасистемне (позавідомче або зовнішньо-системне) запобігання корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням у складі НПУ функціонально покладено на ДСР, ДБН, ДКР (у складі кримінальної поліції) та їх територіальні (відокремлені підрозділи).

Частково позасистемну (позавідомчу або зовнішньо-системну) запобіжну антикорупційну діяльність у системі НПУ здійснюють також ДВБ та його структурні підрозділи, зокрема у частині виконання завдання щодо організації і здійснення заходів захисту поліцейських, державних службовців та інших працівників поліції від перешкоджання їм у виконанні службових обов'язків.

Внутрішньо-системну або відомчу антикорупційну діяльність у системі НПУ функціонально покладено на ДВБ та Управління з питань запобігання корупції НПУ. Окремі функції антикорупційної діяльності виконують також підрозділи Департаменту головної інспекції та дотримання прав людини НПУ, зокрема щодо контролю виконання функцій органами та підрозділами НПУ, проведення інспектувань та службових розслідувань тощо.

У зв'язку з цим, потрібно зазначити, що організація протидії корупції у цих підрозділах здійснюється щодо конкретного виду їх правоохоронної діяльності, яка водночас є основним їх призначенням, а саме щодо оперативно-розшукової діяльності (за виключенням Управління з питань запобігання корупції НПУ).

Однією із форм оперативно-розшукової діяльності є оперативно-розшукове запобігання [14, с. 9; 15, с. 9]. Тому вважаємо, що оперативно-розшукове запобігання корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням є основною формою запобігання корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції у системі НПУ.

Таким чином, елементи організації антикорупційної діяльності зазначених підрозділів потрібно розглядати як предметну сферу реалізації їх основної функції (крім Управління з питань запобігання корупції НПУ).

Організація діяльності підрозділів кримінальної поліції України є складним комплексом реалізації управлінських повноважень суб'єктів організаційної роботи з метою ефективного забезпечення виконання завдань з протидії злочинності [16, с. 309].

Правильна організація цього виду діяльності дозволяє: 1) зосередити увагу оперативних підрозділів на найбільш важливих, вирішальних напрямках протидії злочинності і маневрувати оперативними силами; 2) своєчасно виявляти недоліки в оперативно-розшуковій роботі та здійснювати заходи щодо їх усунення; 3) удосконалити роботу щодо протидії злочинності шляхом заміни застарілих форм і способів новими, найбільш ефективнішими; 4) неухильно підвищувати кваліфікацію працівників оперативних підрозділів, їх оперативну майстерність у запобіганні та розкритті злочинів, розшуку злочинців та безвісно зниклих осіб [17, с. 46-47].

Потрібно погодитися із переліком елементів організації запобігання кримінальним правопорушенням, запропонованими О. В. Кириченком та О. А. Шевченком, зокрема:

вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки; планування запобіжної діяльності підрозділами карного розшуку; розстановка сил та засобів запобіжної діяльності підрозділами карного розшуку; організація взаємодії у процесі запобіжної діяльності підрозділами карного розшуку; контроль за діяльністю підрозділів карного розшуку щодо запобігання злочинам [17, с. 46-47].

Екстраполяція їх висновків на досліджувану проблематику дає змогу визначати і доповнити елементи організації антикорупційної діяльності НПУ, зокрема до них пропонуємо відносити:

- аналіз стану запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням органами та підрозділами НПУ;
- планування запобіжної антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ;
- створення керованої системи виконавців здійснення антикорупційних заходів (підготовка і навчання особового складу);
- розстановка сил та засобів запобіжної антикорупційної діяльності оперативних підрозділів НПУ;
- забезпечення взаємодії у процесі запобіжної антикорупційної діяльності між органами та підрозділами НПУ, а також з іншими суб'єктами протидії корупції;
- матеріально технічне забезпечення здійснення антикорупційних заходів органами та підрозділами НПУ;
- проведення оперативних нарад з метою забезпечення контролю виконання антикорупційних заходів та надання методичної допомоги в організації їх здійснення;
- оцінювання результатів роботи з урахуванням кореляційної співзалежності результативності внутрішньо-системних та позасистемних заходів запобігання корупції.

Висновки. Отже організацію антикорупційної діяльності НПУ пропонуємо розглядати як: 1) структурно-функціональну побудову органів та підрозділів НПУ, які здійснюють запобігання та протидію корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням; 2) управління самим процесом запобігання корупції або його ланок (профілактики, попередження, припинення).

Об'єктом організації антикорупційної діяльності НПУ виступають: а) цілісна система НПУ; б) антикорупційна діяльність органів або підрозділів НПУ, а також уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції; в) антикорупційна діяльність окремих працівників поліції (оперативних працівників,), функціональні обов'язки яких передбачають вжиття заходів із протидії та запобігання корупції; слідчо-оперативних груп (далі – СОГ), тощо; г) окремі заходи (комплекс заходів) щодо запобігання певним корупційним чи пов'язаними із корупцією правопорушенням – проведення навчань серед особового складу; профілактичні бесіди та антикорупційна пропаганда; розробка і впровадження механізмів усунення причин та умов корупційних правопорушень; профілактичні операції (відпрацювання, рейди); заходи оперативного пошуку; оперативно-розшукові заходи та оперативні комбінації; процесуальні дії, направлені на виявлення, документування та припинення таких правопорушень та ін.

Констатовано, що антикорупційна діяльність органів та підрозділів НПУ характеризується двовекторною спрямованістю (внутрішньо-системна та позасистемна). Кожен вектор такої діяльності має відповідним чином упорядковуватися (бути організованим), тому організацію антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ потрібно також розглядати у контексті таких організаційних напрямів діяльності, як: 1) внутрішньо-системна або відомча антикорупційна діяльність НПУ; 2) позасистемна (позавідомча або зовнішньо-системна) антикорупційна діяльність НПУ.

Позасистемне (позавідомче або зовнішньо-системне) запобігання корупційним та пов'язаними із корупцією правопорушенням у складі НПУ функціонально покладено на ДСР, ДБН, ДКР (у складі кримінальної поліції) та їх територіальні (відокремлені підрозділи). Частково позасистемну (позавідомчу або зовнішньо-системну) запобіжну антикорупційну діяльність у системі НПУ здійснюють також ДВБ та його структурні підрозділи,

зокрема у частині виконання завдання щодо організації і здійснення заходів захисту поліцейських, державних службовців та інших працівників поліції від перешкоджання їм у виконанні службових обов'язків.

Внутрішньо-системну або відомчу антикорупційну діяльність у системі НПУ функціонально покладено на ДВБ та Управління з питань запобігання корупції НПУ. Окремі функції також виконують підрозділи Департаменту головної інспекції та дотримання прав людини НПУ, зокрема у частині контролю виконання функцій органами та підрозділами НПУ, проведення інспектувань та службових розслідувань тощо.

Визначено, що головними елементами організації антикорупційної діяльності НПУ є: аналіз стану запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням органами та підрозділами НПУ; планування запобіжної антикорупційної діяльності органів та підрозділів НПУ; створення керованої системи виконавців здійснення антикорупційних заходів (підготовка і навчання особового складу); розстановка сил та засобів запобіжної антикорупційної діяльності оперативних підрозділів НПУ; забезпечення взаємодії у процесі запобіжної антикорупційної діяльності між органами та підрозділами НПУ, а також з іншими суб'єктами протидії корупції; матеріально технічне забезпечення здійснення антикорупційних заходів органами та підрозділами НПУ; проведення оперативних нарад з метою забезпечення контролю виконання антикорупційних заходів та надання методичної допомоги в організації їх здійснення; оцінювання результатів роботи з урахуванням кореляційної співзалежності результативності внутрішньо-системних та позасистемних заходів запобігання корупції.

Список використаних джерел:

1. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. Т. 2: М-Я / редкол.: В. В. Сокурєнко (голова), О. М. Бандурка (співголова) та ін. ; наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021. 870 с.
2. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : рішення Нац. агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16> (дата звернення: 05.01.2024).
3. Віктимологія : навчальний посібник / за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головікіна. Харків : Право, 2017. 308 с.
4. Лукашевич С.Ю. Об'єкти запобігання злочинності та корупції. *Теорія і практика правознавства*. 2021. Випуск 2 (20). С. 12. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/244883>
5. Про затвердження Антикорупційної програми Національної поліції України на 2022–2024 роки: наказ Національної поліції України від 30 груд. 2021 р. № 1088 URL: https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Zapobigannia_korupcii/AntiKorupciini_programy/2022/Nakaz_APr_na_2022-2024.pdf
6. Положення про Національну поліцію : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 877. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248607704> (дата звернення: 10.10.2024).
7. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол. Ю. С. Шемшученко та ін. Київ : Укр. енцикл., 2002. Т.4: Н – П. 720 с.
8. Управління персоналом ОВС : навч. посіб. / С. В. Петков, Л. Р. Наливайко, В. П. Столбовий та ін. ; за заг. ред. С. В. Петкова. Київ : КНТ, 2010. 280 с.
9. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.
10. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
11. Головікін Б.М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 254-260.

12. Коваленко А. В. Теоретико-прикладні засади кримінологічного забезпечення поліцейської діяльності в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2020. 464с.
13. Аркуша Л. І. Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих зв'язків : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2002. 19 с.
14. Хмеленко В. В. Принципи оперативно-розшукового запобігання злочинам : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2018. 20 с.
15. Кириченко О. В., Хмеленко В. В. Принципи оперативно-розшукового запобігання злочинам : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 160 с.
16. Христов О. Л. Теоретико-прикладні засади організації використання громадськості підрозділами кримінальної поліції під час оперативно-розшукової протидії злочинності. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 6 (20). С. 305–313. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/5039/5067>
17. Кириченко О. В., Шевченко О. А. Карний розшук як суб'єкт запобігання злочинам в Україні : монографія. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 136 с.

